

Farkas Antal, alias Jama, Balogh Rudolf-díjas fotóművész hivatalos CD-jén díszileg egy bokszer.

Erre szokták azt mondani, hogy cégér. E sorok írója már tudja, hogy miért e szer.

– Nemrég találtam ki. Csak egy vicc – hárítja el a mester a kézifegyvert firtató kérdésemet.

– Ezek a dolgok nem véletlenek - szegülök szembe újra az ellenállással.

- Egyik munkámhoz akartam felhasználni, besz kenneltük, de végül is nem került képre. Mint maradékot tettem erre a borítóra. Egy rozsdás bokszer, egy motívum, nincs jelentősége. Na jó, egy kis rejtett agressziót lehet, hogy kifejez, de semmi több - adja meg magát ez a galamblelkű, szelíd ember. Később töredelmesen bevallja, hogy dühös volt arra a munkára.

Nota bene, erre a momentumra még visszatérünk.

– Fölháborít-e, ha nem azt szeretik a munkádban, ami szerinted elismerésre méltó?

– Az szokott bosszantani, ha láthatóan nem értik, amit látnak – még akkor is, ha jót mondanak. Például, ha montázsnak nézik a képemet.

Néha nagyon méltatlan dolgokat is el kell viselnie az embernek.

– Fotósnak indultál és festő lettél, vagy fordítva, esetleg harmadik utas művésznek tekinted magad?

– Grafikus akartam lenni, ekként végeztem a szakközépiskolában, majd az Iparművészeti Főiskolán a fotó szakra kerültem. Ott néhány körrel többet kellett futnom, mert nem volt semmilyen előképzettségem. Kopec Gábor volt a tanárom. Volt bennem a szakma iránt valamilyen ősi vonzódás, tetszettek a plakátok, a lemezborítók. A 70-es években nagyon hatott a fotózás a képzőművészetre. A konceptuális művészet eszközként használta a fotózást.

– Az akkortájt divatos fotórealizmus is megérintett?

– Igen, nagyon tetszett például Chuck Close, de nem abba az irányba indultam el.

– A főiskola után fényképezőgéppel a kezeden mentél vissza szülővárosodba, Kecskemétre. Mihez kezdteél?

– Tárgyfotóra rendezkedtem be, de fotós munka azóta is egyre kevesebb adódik. Elsősorban alkalmazott grafikai és tipográfiai munkákból élek, főként kiadványokat tervezek és plakátokat is a színháznak. Szívesen fotózom épületeket, kívül-belül.

– Mikor adtad a fejed testfestésre?

– Már a főiskolán felvetődött, hogy aktot is kellene fotózni. Végül mégis egy megbízás alapján kezdődött. Török László kollégám kért meg, hogy a salgóközi műhelynek tartsak egy bemutatót. Először nagyon zavarban voltam, mert ilyen helyzetben - „közönség” előtt - még nem találkoztam a meztelenséggel. Vittem magammal egy Modigliani albumot, azt nézegetve kerestem hasonló karakterű lányokat. Ugyanazt a pózt állítottam be és hasonló színeket alkalmaztam.

– Érték utánérzéssel, másolással kapcsolatos vádak?

– Nem fordult elő. A képeim létező festmények átiratai. Korábban Giorgio Morandi, Cézanne csendéleteit rendeztem be három dimenzióban, majd úgy világítottam meg, mintha reklámfotót csinálnék. Minimum rollfilmre dolgoztam, és mindig volt valami „csavar” bennük.

– Mi ez a csavar?

– A játék a dimenziókkal. Modigliani három dimenzióban nézte a lányt, és kétdimenziós képet

csinált. Én megnézem a képét, alkotok egy háromdimenziós valóságot, és ebből készítek kétdimenziós fényképet. Az eredeti festményt a valóság részeként kezelem, majd egy kicsit irracionális „valóságot” csinállok. Mindennek hitelesnek kell lennie, hogy ne csak egy befestett akt legyen.

- Ez az aktus, hogy befested a lányt, a modell és közötted fizikailag és átvitt értelemben is falat képez, eltávolít.
- Valóban. A befestés magától a valóságtól is eltávolít. És mivel a fotó a valóság egyik leghitelesebb rögzítési módja, dokumentációja, ez a momentum a dolog lényege.
- Túl egyszerű számodra a valóság?
- Azt nem mondanám, de a látott világba szeretek egy kissé „belepiszkálni”, hogy eltolódjon kissé az irracionális felé. Az akt általában a festészet vagy a fotózás tárgya. Én pedig vászonnak használom a lányokat. (Legalábbis ebben a helyzetben...)
- Férfiként izgalmas feladat női hajlatokat ecsetelni?
- Nem túl jó dolog. Elég kínos helyzet. Én még mindig zavarban vagyok ilyenkor.
- Ilyet még nem hallottam fotóstól...
- Kezdem megszokni, de ez nagyon intim helyzet. Festem őket, kezemben az ecset, eközben beszélgetni kell, mert fontos a kontaktus. Ha intim helyhez érek, elnézést kérek a „zavarásért”.
- Hogyan tűrik mindezt a lányok?
- A modelleknek meglehetősen fárasztó, mert nem szabad mozogniuk, hogy ne repedezzen meg a festék. Előfordult, hogy karban kellett az egyik lányt a zuhanyozóba vinni, mert a tagjai annyira elgémberedtek. Többnyire csak az vállalja, aki kifejezetten szeretné, hogy róla is készüljön ilyen kép. Soaveben mindegyik modell nagy kedvvel dolgozott, és magyarázkodnom kellett, ha aznap egy másik lányt festettem össze.
- Azt már régóta tudjuk, hogy az érintés nemcsak hatalmat jelképez, hanem energiát és érzelmet is közvetít...
- Valóban, van ebben némi rituális jelleg is.
- Ám az arcukat is befested, s ezzel elfeded, elveszed a személyiségüket...
- Csak akkor nem festem be az arcukat, ha kihagyom, ha nem kerül a képre. A testen vannak „igazi” részek is, a szem vagy a helyenként festetlen bőr. Ettől is izgalmassá válik a mű, s az már jó eredmény, ha valaki fölteszi a kérdést, hogy mit is lát. Fotót-e vagy festményt? Azt szeretném elérni, hogy rácsodálkozzanak. Mert ez nem technikai kérdés, hanem lényegi.
- Az egyik - Soaveben készült képeden egy gépteremben éppen „kerékbe törsz” egy törékeny női testet. Elég ijesztő látvány. Ha nincs kéznél a bokszer, a kerék is megteszi?
- Az nagyon szép, több mint százéves fonalkészítő gép volt. Valóban nagyon durva, olyan mint egy kínozeszköz. A modell finom teste, hosszú haja kitűnő kontrasztot képezett vele. De nem ez az elsődleges abban a képben. Azt akartam, hogy a gyönyörű, durva gép és a törékeny szépség a festés által szervesen kapcsolódjon össze, és homogén látvány jöjjön létre.
- Milyen festéket használsz?
- Nem olyat, mint a sminkesek, mert azt nehéz eltávolítani és nagyon drága. Vízzel oldható festéket alkalmazok.
- Más fotós műfajban is kipróbálsz magad?
- Előfordul, de azokat nem állítom ki. Ilyennek tekintem az épületfotózást. A riport áll tőlem a legtávolabb, azt mások sokkal jobban csinálják.
- Milyen technikával dolgozol?

Jama játék a dimenziókkal (Farkas Antal)

Írta: Adminisztrátor

2010. április 15. csütörtök -

- Nagyméretű 4x5-ös, 6x6-os vagy 9x12-es filmre dolgozom, Hasselblad és Linhof kamerákkal.
- Milyen filmet használasz?

Általában Kodakot. A felvételeket többnyire negatívra és diára is exponálom.

- Milyen munkáid voltak a közelmúltban?

– Egy olasz cégnek készítettem képeket egy 2003-as naptárhoz. A cég által használt termékek „ötvöze” az általam lefestett hölgyekkel.

Zétényi Zoltán (FotoVideo 2003. április)